

Tanı ve Tedavi Planlaması

Prof.Dr. Kıvanç Kamburođlu
Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği
Fakóltesi Ağız, Diş ve Çene
Radyolojisi
Ana Bilim Dalı

- Hastalıkların uygun ve doğru tedavisi için ilk koşul doğru tanıdır.
- Doğru tanı için:
  - Ayrıntılı anamnez
  - Dikkatli muayene ve gözlem
  - Hekimin bilgi ve birikimi

Tanıya varmada izlenecek aşamalar

Anamnez

Klinik muayene

Radyografi endikasyonunun konması

Radyografik incelemenin yapılması

Radyografların değerlendirilmesi

Olası hastalık yapısını varsayımlandırma (ihtimali tanı)

Ayırıcı yorumlamaları ortaya koyma (ayırıcı tanı)

Anamnez, klinik ve diğer verileri ilişkilendirme

Geçerli tanıyı belirleme

İlave tetkikleri belirleme, değerlendirme

Kesin tanı ve tedavi planını saptama (kesin tanı)

- Diş hekimliğinde, sadece hastanın şikayetçi olduğu bölgenin değil, bütün oral yapıların dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir.

Tanı üçe ayrılır:

- Tentative diagnosis (ihtimali= olası tanı)
- Differential diagnosis (ayırıcı tanı)
- Definitive diagnosis (kesin tanı)

Bunların dışında, bir de **terapötik tanı** vardır. Diğer muayene yöntemleriyle teşhis edilemeyen ve kuşkulu olgularda, uygun antibiyotik ya da klinik tedavi yöntemleri uygulanır, bu tedavilere alınan cevaba göre tanıya varılır

Hiperemi
(Geri dönüşümlü ağrı)

Pulpitis → Akut → Kronik

Sıcaklık değişimine hassasiyet
İyi lokalize edilemeyen ağrı

Akut Periapikal Periodontitis

Perküsyon hassasiyeti

Kronik Periapikal Periodontitis

Akute Apse

Kronik Apse

Akut Alevlenme

Akut Alevlenme

Dental Granuloma

Apikal Periodontal Kist

İdeal Tedavi Planı

- Her hasta için özel tedavi yöntemi ile en iyi restoratif teknik ve materyalleri kullanarak, ulaşılabilecek en mükemmel sonucu ortaya koymaya çalışmaktır.
- İdeal tedavi planını yürürlüğe koymak, mekanik ya da finansal sorunlar nedeniyle her zaman mümkün olamasa da, hasta için en uygun tedavi şeklini belirlemek açısından yararlıdır.

Rasyonel bir tedavi planı, şu durumlar gözönünde bulundurularak yapılır:

- Tedavinin aciliyeti
- Tedavinin sıralaması
- Tedaviden beklenen sonuç

- İyi düzenlenmiş bir tedavi sırası, birçok yanlış başlangıcı, tedavi tekrarlarını, zaman, enerji ve para kaybını önler.
- Başlangıcı, aşamaları ve sonu net olarak ortaya çıkmış bir tedavi planı, hastanın tedavi işlemlerinden memnuniyetini sağlar.
- Tedavi planı, değiştirilebilen veya düzenlemeler gerektirebilen bir strateji olarak görülmeli, statik değil, dinamik olmalıdır. Tedavinin seyri boyunca elde edilebilecek yeni bilgiler ve gelişmelere göre bazı değişiklikler yapılabilmelidir.

Tedavi Planlamasını Etkileyen Faktörler

- Hastanın genel sağlığı ve sistemik durumu,
- Hastanın kişisel özellikleri ve psikolojik durumu, beklentileri,
- Varolan dental durumu, oral hijyen alışkanlıkları, ağız sağlığına verdiği önem ve bu konudaki bilgisi,
- Sosyal, kültürel, ekonomik durumu, yaşı, cinsiyeti, mesleği, toplumsal statüsü, aile yapısı,
- Hekimin bilgi, tutum ve deneyimi.

- **Hasta Beklentileri:** Özellikle restoratif uygulamalarda, estetiğin ön plana çıktığı durumlarda daha da önem kazanır. Her hastanın, görüntü ile ilgili farklı fikir ve beklentileri vardır.

Örneğin, protez metalinin görünmesi.

- **Hekimin Bilgisi:** Hekimin bilgi, birikim ve deneyim eksikliği, tedavi planına yaklaşımını sınırlar.

Tedavi Planı Formatı

- Hastanın bütün gereksinimlerine göre, tedavinin sıralamasını belirlemek açısından zorunludur.
- Tedavi planında öncelik, hastanın esas şikayetinin tedavisine verilir. Bu, büyük olasılıkla bir ağrı veya enfeksiyondur.
- Daha sonra hastalığın kontrolü, sonra uygun fonksiyonel ve estetik diş restorasyonu, sonunda da uygun bakım ve kontrol süreci gelir.

Özel ve kurumsal dişhekimliğinde geçerli tedavi planı formatı şöyle özetlenebilir:

- Faz 1: Acil tedavi (öncelikli tedavi)
- Faz 2: Hastalığın kontrolü
- Faz 3: Fonksiyon ve estetiğin restorasyonu
- Faz 4: Kontrol

Faz 1: Hastanın esas şikayetinin çözümü de bu bölümde yer almalıdır, aksi halde hasta, tedavinin diğer aşamalarına konsantre olamaz.

Bu fazda yer alabilecek bazı işlemler:

- Pulpa hastalığına bağlı çekim veya acil endodontik tedavi,
- Pulpayı tehdit eden çürüklere geçici restorasyonlar,
- ANUG, perikoronitis gibi ağrılı periodontal durumların tedavisi.
- Kuşkulu kemik ve mukoza lezyonlarının tanısı ve kontrol altına alınması.

Faz 2: Bu fazda hastalık aşamalarının kontrolü, scaling ve kök planlaması, profilaksi, çekimler ve restoratif işlemler, 1. fazda yapılamamışsa esas şikayetin kontrol altına alınması, oral hijyen eğitimi, oral cerrahi, periodontal tedavi, endodonti, ortodontik kayıtlar, okluzal analizler yapılabilir.

Faz 3: Fonksiyon ve estetiğin restorasyonu bu fazda yapılır.

Bu fazın iki temel hedefi vardır:

- Çürüklerin eliminasyonu.
- Restoratif ve protetik yöntemlerle tam fonksiyon ve estetiğin sağlanması.
- Amalgam veya diş renkli restorasyonların yapımı, protez öncesi gerekli tüm işlemlerin tamamlanması, kron ve sabit köprülerin, tam veya bölümlü hareketli protezlerin yapımı bu fazda yer alır.
- Oral uyumsuzluğa neden olacak tüm hastalıklar ve diğer faktörler, final restoratif döneme başlamadan önce kontrol edilmeli, final restorasyonlara, hasta tamamen bilgilendirilip, onayı alınmadan başlanmamalıdır.

Faz 4: Tedavi tamamlandıktan sonra bitirilen tüm işlemlerin yeniden değerlendirilmesi ve ilave tedavi gerekip gerekmediğinin belirlenmesi ve kontrol işlemleri bu fazda yer almalıdır.

- Hastanın varolan dental durumu ile tasarlanan tedavi planını ve olabilecek değişiklikleri hastaya açıklamanın en iyi yolu, teşhis modelleri kullanmaktır.
- Tedavi gerektiren bölgelerin model üzerinde gösterilerek, tedavi seçeneklerinin model üzerinde açıklanması, hastanın tedavi planınının daha kolay anlamasını ve karar vermesini sağlar.

- Özellikle estetik planlamalar için, vizualizasyon, en iyi hasta motivatörüdür.
- Teşhis modelleri, radyograflar ile birlikte fotoğraf, video kamera görüntüleri ve diğer sofistike gereçlerle vakanın tespiti, saklanması, gerektiğinde çoğaltılması, yeniden incelenebilmesi mümkün olur.

- Protetik planlamalarda, hastaya, uygulanacak teknik, kullanılacak materyal hakkında bilgi verilmeli, alternatifleri de sunularak hasta ile birlikte karar verilmelidir. Bu aşamada hekim-hasta-teknisyen işbirliği de önemlidir.
- Fonksiyon başta gelmek şartıyla, kontur, renk, estetikle ilgili hasta beklentileri mutlaka gözünününde tutulmalıdır.

Bütün faktörler gözönünde tutularak hazırlanan tedavi planında;

- Tedavinin sırası,
- Her randevuda yapılacak işlemler,
- Her işlem için gerekli süre,
- Diğer uzmanların yapacağı işler,
- Laboratuvar materyalleri veya özel ekipman gereksinimleri,
- Her seans arasında geçecek süre,
- Maliyet ve ödeme şekilleri yer almalıdır.

Türkiye'de Diş Hekimliği Uzmanlık Alanları

Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi

Endodonti

Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi

Diş Hastalıkları ve Tedavisi

Ortodonti

Pedodonti

Periodontoloji

Protetik Diş Tedavisi

Diş Hekimliği ve Görüntüleme

Her geçen gün daha çok diş hekimi ve uzman diş hekimi teşhis, tedavi planlaması ve takip amacıyla radyoloji ekipmanına sahip olmakta

Tıp alanından farklı olarak diş hekimleri temel dental işlemler için kendi küçük klinik otamlarında görüntüleme yaparlar (görüntü elde etme, inceleme, depolama ve tekrar erişim)

Görüntü iletimi uzman konsültasyonu ve sigorta şirketleri için önemlidir

Dental Görüntüleme 3 Boyutlu İmajlara Yönelmektedir

3D Görüntüleme – Konik Işın Demetli Tomografi

Tam volüm değerlendirme Ağız, Diş ve Çene
Radyolojisi uzmanlarınca yapılıyor

Bu görüntü dataları, ayrıca üçüncü parti programlarda
tedavi planlaması ve ve cerrahi plak yapımı
amacıyla kullanılmaktadır

